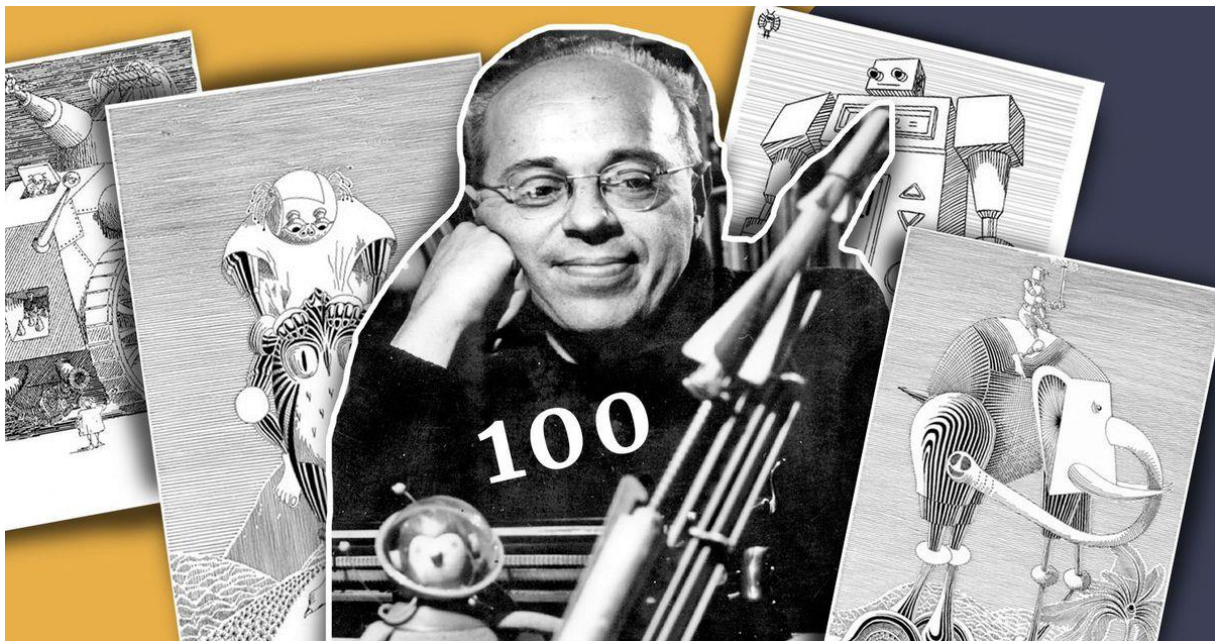

KALENDARIUM WAŻNIEJSZYCH DAT I WYDARZEŃ DOTYCZĄCYCH CZYTELNICTWA do początku kwietnia 2021 r.:

PATRONI ROKU 2021:

Sejm ustanowił patronów roku 2021. Uhonorowani zostali: Stanisław Lem, Cyprian Kamil Norwid, Krzysztof Kamil Baczyński, Tadeusz Różewicz. 2021 będzie także rokiem Konstytucji 3 Maja i kard. Stefana Wyszyńskiego.

Stanisław Lem

W 2021 roku przypada 100. rocznica urodzin Stanisława Lema. Pisarz uznany za najwybitniejszego przedstawiciela polskiej fantastyki i jednego z najpoczytniejszych pisarzy science-fiction na świecie „w swoich rozważaniach nad kondycją współczesnego człowieka, skutkami postępu technicznego i cywilizacyjnego dostrzegał wiele zagadnień fundamentalnych dla kultury i myśli współczesnej. Przestrzegał przed negatywnymi skutkami technicznego rozwoju cywilizacji, a jego prace teoretyczne i prognozy futurologiczne mają znaczący wpływ na definiowanie miejsca ludzkości we wszechświecie i prognozowanie jej losu” – głosi tekst uchwały.

Cyprian Kamil Norwid

W 2021 roku swoje 200. urodziny obchodziłby Cyprian Kamil Norwid. Ten poeta, dramatopisarz i artysta w swojej twórczości w uzasadnieniu uchwały został doceniony za: „...twórczy wkład Norwida w nowoczesną polską literaturę, a szerzej w polską kulturę, jest ogromny, na wielu polach decydujący”.

Krzysztof Kamil Baczyński

Krzysztof Kamil Baczyński jako kolejny patron 2021 roku. To jeden z najwybitniejszych przedstawicieli poetów **pokolenia Kolumbów**, którzy także zostali podkreśleni w uchwale. „W uznaniu zasług Krzysztofa Kamila Baczyńskiego dla polskiej sztuki, dla polskiej niepodległości i polskiej kultury, w stulecie jego urodzin, Sejm Rzeczypospolitej ogłasza rok 2021 Rokiem Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Jednocześnie Sejm Rzeczypospolitej oddaje hołd innym przedstawicielom poetów pokolenia Kolumbów poległym w trakcie okupacji niemieckiej – Tadeuszowi Gajcemu, Janowi Romockiemu, Zdzisławowi Stroińskiemu, Józefowi Szczepańskiemu i Andrzejowi Trzebińskiemu”.

Tadeusz Różewicz

Do grona patronów dołączył również Tadeusz Różewicz, wybitny polski poeta, dramaturg, prozaik i scenarzysta, głęboko związany z losem pokolenia wojennego, baczny obserwator życia codziennego, społecznego i politycznego. W uchwale napisano „Filozoficzna i egzystencjalna głębia obecna w twórczości Różewicza ma charakter uniwersalny, dzięki czemu nie tylko trafia do odbiorców z całego świata, ale jeszcze długo będzie oddziaływać na współczesną literaturę polską”.

Kard. Stefan Wyszyński

W 2021 roku przypada 40. rocznica śmierci, a także 120. urodzin kardynała Stefana Wyszyńskiego. W uchwale zwrócono uwagę, że kard. Wyszyński był głosicielem uniwersalnych wartości chrześcijańskich i mężem stanu. Występował w imieniu Ojczyzny, domagając się od komunistycznych władz poszanowania wolności religijnej i broniąc polskiej kultury.

Konstytucja 3 Maja

Sejm przyjął też uchwałę ustanawiającą 2021 Rokiem Konstytucji 3 Maja. Uchwalony w 1791 r. przez Sejm Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego akt wprowadził trójpodział władzy, niósł gwarancje swobód obywatelskich, tradycje chrześcijańskie, tolerancję i wartości Oświecenia. Jako pierwsza w Europie i druga na świecie Ustawa Rządowa stanowiła dowód głębokiego patriotyzmu oraz zrozumienia spraw obywatelskich i społecznych.

25 marca - Światowy Dzień Czytania Tolkiena.

Skąd wzięło się to święto?

Pomysłodawcami Światowego Dnia Czytania Tolkiena jest Towarzystwo Tolkienowskie (Tolkien Society) – w 2003 roku stowarzyszenie wyszło z inicjatywą ustalenia dnia, w którym czytelnicy będą powracać do twórczości mistrza. Był to strzał w dziesiątkę – już od 18 lat fani pisarza na całym świecie łączą się, by wspólnie (na żywo lub wirtualnie) czytać.

Dlaczego akurat 25 marca? Ta data nie jest przypadkowa – to właśnie tego dnia Jedyny Pierścień został zniszczony i twierdza Barad-dûr upadła! Wiwat Frodo i Sam! Precz z Sauronem! 🏹

TARZYNA STACHURA:

Język i słowa fascynują mnie od dzieciństwa, a czytanie to dla mnie nieustająca przygoda – dlatego zostałam filologiem. Uważam, że nie da się mieć za dużo książek, zwłaszcza tych pięknie wydanych i pachnących nowością. Chętnie daję się porwać dobrze skrojonej fabule, ale z przyjemnością sięgam też po książki popularnonaukowe i poezję. W czasie wolnym od czytania bawię się słowami – piszę fraszki i aforyzmy.

NOWA KSIĄŻKA TOLKIENA – ESEJE O ŚRÓDZIEMIU JUŻ W 2021!

Czas jeszcze raz zadać to jedno, niezwykle ważne pytanie, które od lat dręczy fanów twórczości J.R.R. Tolkiena na całym świecie. Jak to w końcu jest z tymi krasnoludzkimi kobietami – mogły zapuszczać brody czy nie? 😊 Nareszcie odwieczne spory na ten temat zostaną zażegnane: odpowiedź przyniesie bowiem nowa książka Tolkiena – eseje o Śródziemiu, czyli *The Nature of Middle-Earth*. Kiedy premiera? O tym przeczytacie poniżej!

Nowa książka Tolkiena – eseje *The Nature of Middle-Earth*

W nowej książce Tolkiena znajdziemy zbiór esejów o Śródziemiu. Przeczytamy w niej o nieśmiertelności i reinkarnacji elfów, dowiemy się więcej o Valarach, a wydawcy zapowiadają także rozstrzygnięcie kwestii „brodatości” różnych ras. 😊 Poza tym będziemy mieli okazję zgłębić temat geografii królestwa Gondoru oraz ziem Númenoru.

Redakcją esejów zajmie się Carl F. Hostetter, znawca dzieł Tolkiena, stojący na czele Elfickiego Towarzystwa Lingwistycznego. Hostetter wcześniej współpracował z Christopherem Tolkienem przy opracowywaniu innych dzieł autora *Władcy pierścieni*. Książka będzie autoryzowana przez Tolkien Estate, czyli fundację chroniącą prawa autorskie pisarza.

Premiera anglojęzycznego wydania przewidziana jest na czerwiec 2021 roku. Na tę chwilę nie znamy jeszcze polskiego wydawcy książki.

W Śródziemiu

Zapowiadana książka to jedna z wielu pozycji dotyczących imponująco rozległego świata, stworzonego przez Tolkiena. Większość czytelników z pewnością wie, że w Śródziemiu rozgrywa się nie tylko akcja *Hobbita*, *Władcy Pierścieni* i *Silmarilionu*.

W tym fascynującym świecie mają miejsce także wydarzenia z książek opracowanych i wydanych przez Christophera Tolkiena po śmierci ojca, takich jak: *Beren i Luthien*, *Upadek Gondolinu*, *Dzieci Húrina* czy *Niedokończone opowieści Śródziemia* i *Numenoru*.

Tolkien dla dociekliwych

Wszystkie wymienione wyżej historie macie już w małym palcu, a nie możecie się doczekać premiery *The Nature of Middle-Earth*, żeby lepiej poznać Śródziemie od kuchni?

W takim przypadku na osłodę oczekiwania proponuję lepiej poznać od kuchni... samego Tolkiena. Jak? Na przykład zaglądając do korespondencji autora, zebranej i opracowanej jeszcze przez jego syna Christophera. Z listów pisanych do rodziny, współpracowników czy znanych autorów wyczytać można opowieść o pasji, twórczości, emocjach i (nie)zwykłym życiu Tolkiena.

J.R.R. Tolkien *Upadek Gondolinu*, ostatnia *Opowieść z Dawnych Dni*

Ta książka czekała na publikację ponad 100 lat. *Upadek Gondolinu* to z pewnością ostatnia opowieść stworzona przez J.R.R. Tolkiena i zredagowaną przez jego syna, Christophera. Redaktor sam to stwierdza w Przedmowie:

W przedmowie do „*Berena i Lúthien*” napisałem: „Jeśli zważyć, że mam dziewięćdziesiąt trzy lata, jest to (przypuszczalnie) moja ostatnia książka z długiej serii redagowanych przeze mnie [...] tekstów mojego ojca”. [...] To przypuszczenie okazało się jednak błędne, więc muszę teraz ująć to tak: „Jeśli zważyć, że mam dziewięćdziesiąt cztery lata, „*Upadek Gondolinu*” jest (bez wątplenia) moją ostatnią książką.

Ta książka czekała na publikację ponad 100 lat. *Upadek Gondolinu* to z pewnością ostatnia opowieść stworzona przez J.R.R. Tolkiena i zredagowaną przez jego syna, Christophera. Redaktor sam to stwierdza w Przedmowie:

W przedmowie do „*Berena i Lúthien*” napisałem: „Jeśli zważyć, że mam dziewięćdziesiąt trzy lata, jest to (przypuszczalnie) moja ostatnia książka z długiej serii redagowanych przeze mnie [...] tekstów mojego ojca”. [...] To przypuszczenie okazało się jednak błędne, więc muszę teraz ująć to tak: „Jeśli zważyć, że mam dziewięćdziesiąt cztery lata, „*Upadek Gondolinu*” jest (bez wątplenia) moją ostatnią książką.

To trzecia, po *Dzieciach Húrina* oraz *Berenie i Lúthien Opowieść z Dawnych Dni Śródziemia*, czasie, w którym świat wykreowany przez Tolkiena zbliża się do końca Pierwszej Ery. Akcja *Upadku Gondolinu* ma miejsce tysiące lat przed wydarzeniami, które znamy z *Władcy Pierścieni*.

Gondolin był ostatnim wielkim miastem elfów w Śródziemiu. Trwał i rozwijał się głównie dlatego, że jego położenie było utrzymane w ścisłej tajemnicy. To właśnie tam zostało wykute choćby Żądło, miecz Bilba, a później Froda.

Zagłada miasta została przepowiedziana. Dlatego Ulmo (jeden z Valarów, czyli jakby bogów) zainspirował człowieka Tuora do tego, żeby udał się w podróż, odnalazł Gondolin i przekazał jego władcy, Turgonowi, ostrzeżenie. W wyniku zdrady Morgoth (Valar, Władca Ciemności) dowiedział się, gdzie ma szukać Gondolinu. Żeby przygotować oblężenie, wezwał zastępy orków, balrogów i smoków.

Nie jedna, a różne wersje historii

Uwielbiam fantastyczny świat stworzony przez Tolkiena. Historia upadku Gondolinu nie była dla mnie nowością. Możemy o niej przeczytać m.in. w *Silmarillionie* i w *Niedokończonych opowieściach*. Jednak mimo tego, książka bardzo mnie zainteresowała. To dlatego, że Christopher Tolkien nie ogranicza się do samej publikacji historii, ale przede wszystkim pokazuje czytelnikowi to, w jaki sposób jego ojciec rozwijał i zmieniał tę opowieść. Zatem możemy nie tyle ją poznać, ile przyjrzeć się procesowi jej powstawania w wyobraźni pisarza.

Jako redaktor nie dopowiada, nie przekształca i nie wymyśla. Dlatego w książce znajdziecie nie jedną, a kilka dłuższych i krótszych wersji tej samej opowieści i wszystkie wyszły spod pióra jego ojca. Pierwszy historii o upadku elfiego miasta powstał prawdopodobnie w 1916 roku, podczas rekonwalescencji Tolkiena po bitwie nad Sommą. W kolejnych latach pisarz zmieniał ją, poprawiał i przepisywał. I mimo tego, że historia upadku Gondolinu była pierwszą beletrystyczną opowieścią ze świata, który powstawał od dawna w jego wyobraźni, to nigdy nie stworzył ostatecznej, skończonej wersji.

Po Upadek Gondolinu z pewnością sięgną wszyscy miłośnicy Tolkiena, bo ta historia jest ważnym uzupełnieniem historii wymyślonego przez niego świata. Książkę z ilustracjami Alana Lee możecie znaleźć w tym miejscu.

ZMARŁ CHRISTOPHER TOLKIEN

16 stycznia świat obiegła bardzo smutna wiadomość. Zgodnie z informacją podaną przez Tolkien Society w wieku 95 lat zmarł Christopher Tolkien, syn J.R.R. Tolkiena. Był angielskim wykładowcą akademickim i redaktorem wydanych pośmiertnie dzieł swego ojca. To właśnie dzięki niemu świat ujrzały dzieła takie jak: *Silmarillion* czy *Księga zaginionych opowieści*.

Christopher Tolkien – kim był?

Christopher John Reuel Tolkien był trzecim synem J.R.R. Tolkiena i Edith Mary Tolkien. Przyszedł na świat 21 listopada 1924 w Leeds i od młodości przejawiał zainteresowanie literaturą angielską. Swoją edukację odbył w Dragon School i The Oratory School w Oksfordzie. W wieku 21 lat zaczął uczęszczać na spotkania Inklingów, będącymi nieformalną grupą zrzeszającą oksfordzkich intelektualistów w latach 30. i 40. XX wieku. Podczas takich spotkań odbywających się w angielskich pubach erudyci czytali wprawki do powstających książek. To właśnie członkowie grupy mieli okazję po raz pierwszy usłyszeć zapiski z Władcy Pierścieni i Lwa, czarownicy i starej szafy.

Wraz z nadejściem wojny Christopher Tolkien dołączył do Royal Air Force. Tam służył jako pilot myśliwca w Południowej Afryce. Następnie został przeniesiony do Royal Navy Volunteer Reserve. Po zakończeniu wojny podjął naukę na Trinity College na Uniwersytecie w Oksfordzie, gdzie studiował literaturę i język angielski. Z kolei po uzyskaniu tytułu Bachelor of Letters poszedł w ślady ojca, zostając wykładowcą języka angielskiego, staroangielskiego oraz staroislandzkiego na Uniwersytecie w Oksfordzie. Przedmiotem jego zainteresowań naukowych były sagi staronordyckie.

Był ceniony za wykonywanie encyklopedycznej pracy, której dokonał na przestrzeni lat. Toteż za swoją działalność naukową w 2016 roku został uhonorowany Medalem Bodlajańskim za wybitny wkład w dziedzinie literatury, kultury, nauki i komunikacji.

Wkład w popularyzację dzieł J.R.R. Tolkiena

Christopher Tolkien był wykonawcą literackiego testamentu ojca. Zatem to głównie jemu zawdzięczamy wydanie wielu dzieł J.R.R. Tolkiena, których nie udało się opublikować jeszcze za życia autora. Christopherowi – dzięki opracowaniu i redakcji literackich notatek ojca – udało się opublikować kluczowy dla zrozumienia tolkienowskiej mitologii Silmarillion – zbiór opowieści w większości traktujących o Dawnych Dniach, czyli o Pierwszej Erze Świata uznawany za jedno z najważniejszych dzieł pisarza. Pierwotnie autor Władcy Pierścieni zamierzał opublikować je tuż po wydaniu Hobbita, co uniemożliwił wydawca. Za sprawą syna J. R. R. Tolkiena, książka trafiła do księgarń w 1977 roku.

Christopher był odpowiedzialny również za publikację Niedokończonych opowieści, Historii Śródziemia (w skład której wchodzi wydana w Polsce Księga zaginionych opowieści), czy też Dzieci Húrina. Ostatnią powieścią wydaną przez syna Tolkiena był Upadek Gondolinu, który na swoją publikację czekał ponad 100 lat.

W Przedmowie do tej ostatniej książki Christopher Tolkien napisał:

W przedmowie do „Berena i Lúthien” napisałem: „Jeśli zważyć, że mam dziewięćdziesiąt trzy lata, jest to (przypuszczalnie) moja ostatnia książka z długiej serii redagowanych przeze mnie [...] tekstów mojego ojca”. [...] To przypuszczenie okazało się jednak błędne, więc muszę teraz ująć to tak: „Jeśli zważyć, że mam dziewięćdziesiąt cztery lata, „Upadek Gondolinu” jest (bez wątplenia) moją ostatnią książką.

Christopher Tolkien zmarł w wieku 95 lat, w Draguignan we Francji, gdzie przebywał od połowy lat 70.

Takimi słowami Dr Dimitra Fimi, wykładowczyni fantastyki i literatury dziecięcej na uniwersytecie w Glasgow, podsumowuje życie i działalność Christophera Tolkiena:

Studia Tolkiena nigdy nie byłyby takie, jakimi są dzisiaj bez wkładu Christophera Tolkiena. Od edycji Silmarillionu po gigantyczne zadanie przekazania nam historii Śródziemia, ujawnił wielką wizję ojca dotyczącą bogatej i złożonej mitologii. Dał nam okno na proces twórczy Tolkiena i przekazał naukowe

komentarze, które wzbogaciły nasze rozumienie Śródziemia. Był kartografem Śródziemia i jego pierwszym uczonym.

Jego wkład w popularyzację dzieł J.R.R.Tolkiena pozostaje nieoceniony, za co – jako środowisko książkowe – wyrażamy mu naszą wdzięczność.

BEZPŁATNE E-BOOKI Z UTWORAMI STANISŁAWA LEMA NA POLONA.PL

Stanisław Lem, jeden z najlepiej znanych na świecie polskich pisarzy XX wieku, autor najpoczytniejszych i najczęściej tłumaczonych dzieł science-fiction na świecie, został ogłoszony jednogłośnie przez Sejm literackim patronem roku 2021. Biblioteka Narodowa udostępnia kilka jego utworów, wybranych w porozumieniu z synem pisarza. E-booki można bezpłatnie czytać online lub pobrać w formatach EPUB, MOBI i PDF z biblioteki cyfrowej **polona.pl**.

Żeby pobrać e-booka wystarczy kliknąć w ikonę „Pobierz” widoczną w prawym górnym rogu i wybrać jeden z dostępnych formatów.

Dostęp do utworów takich, jak:

Terminus z *Opowieści o pilocie Pirxie*

Nowa Kosmogonia z *Doskonałej próżni*

Tragedia pralnicza z *Dzienników gwiazdowych*

Maszyna Trurla z *Cyberiady*

Bajka o królu Murdasie z *Bajek robotów*

fragment z wykładu „Golem XIV” *O ewolucji*

zbiór esejów *Dialogi*

esej Philip K. Dick, czyli fantomatyka mimo woli z tomu *Fantastyka i futurologia*

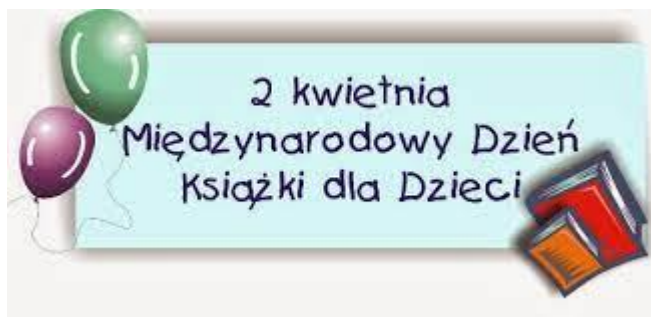
jest możliwy dzięki licencjom niewyłącznym uzyskanym od spadkobiercy pisarza ze środków Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa.

Wszystkie e-booki można znaleźć na **polona.pl** w specjalnej kolekcji cyfrowej na Rok Stanisława Lema. Zachęcamy do lektury oraz rozpowszechniania informacji o legalnych i bezpłatnych e-bookach. Wszak to sam Lem przepowiedział powstanie czytników e-booków w powieści ***Powrót z gwiazd***, gdzie urządzenie to nosiło nazwę optonu: „Książki to były kryształki z utrwaloną treścią. Czytać można je było przy pomocy optonu. Był nawet podobny do książki, ale o jednej,

jedynej stronie między okładkami. Za dotknięciem pojawiały się na niej kolejne karty tekstu”.

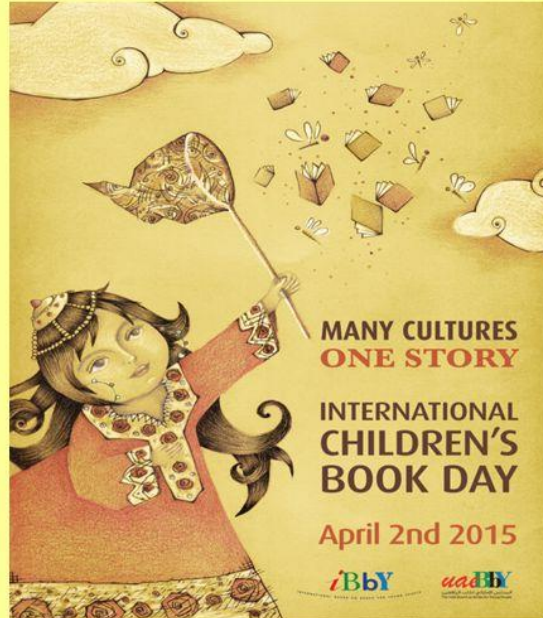
W sobotę, **27 marca 2021 r.**, obchodziliśmy **15. rocznicę śmierci Stanisława Lema.**

Polona.pl jest największą biblioteką cyfrową w Polsce i jedną z największych w Europie, otwartą dla każdego przez całą dobę, z dowolnego miejsca na świecie i bez żadnych ograniczeń. To nieodpłatny, szeroki dostęp do obiektów cyfrowych wysokiej jakości – książek, czasopism, rękopisów, starodruków, map, rysunków, grafik, fotografii, pocztówek, nut i druków ulotnych oraz e-booków i audiobooków.

Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci

- Co roku inny kraj jest gospodarzem Dnia Książki dla Dzieci. Jego zadaniem wówczas jest zaprojektowanie i rozesłanie do innych krajów plakatu z mottem. W 2015 roku gospodarzem dnia są **Zjednoczone Emiraty Arabskie**, plakat projektowała Nasim Abaeian.

Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci – święto obchodzone co roku **2 kwietnia**, w dzień urodzin duńskiego baśniopisarza **Hansa Christiana Andersena**. Dzień ten ma na celu rozpowszechnienie książek dla dzieci oraz wspieranie czytania przez najmłodszych.

Święto zostało ustanowione w 1967 roku przez Międzynarodową Izbę ds. Książek dla Młodych Ludzi (IBBY). Od tamtej pory, co roku, gospodarzem święta jest inne państwo.

Polska była organizatorem w 1979 roku.

W Czechach, które w 2007 roku były organizatorem „**Dnia Książki dla Dzieci**”, narodziła się akcja nazwana „**Nocą z Andersenem**”. Dzieci spędzają tę noc w bibliotekach czytając i słuchając bajki.

W Polsce **od 2001 roku** odbywa się akcja społeczna „**Cała Polska czyta dzieciom**”. Ma ona za zadanie uświadomienie społeczeństwu, jak ważne dla dzieci jest poznawanie świata książek. Ma na celu zachęcenie rodziców do czytania książek swoim dzieciom.